

MISIR

Temmuz 2019, Ürün No:12

Dünya Mısır Verileri (bin ton)

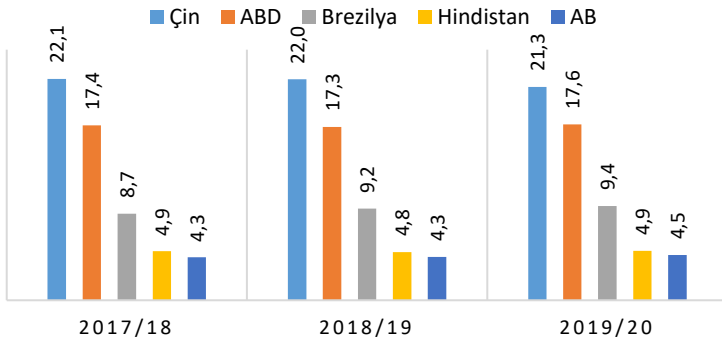
	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19 ¹	2019/20 ²	Değişim ³ (%)
Alan (bin ha)	187.826	194.627	191.900	191.157	192.691	0,8
Verim (ton/ha)	5,40	5,78	5,62	5,87	5,74	-2,2
Üretim	1.014.203	1.125.209	1.077.984	1.122.687	1.105.136	-1,6
Tüketim	1.001.162	1.060.593	1.091.321	1.124.699	1.131.957	0,6
Yılsonu Stokları	311.723	351.454	339.302	328.754	298.918	-9,1
İthalat	139.222	135.590	149.933	163.841	167.828	2,4
İhracat	119.855	160.475	148.748	172.377	170.843	-0,9
İhracat fiyatı (\$/ton)	175,2	174,2	167,3	172,5	172,6	0,1

Kaynak: USDA, FAO (Erişim: 12/07/2019), 1/ Tahmin, 2/ Öngörü, 3/ Son 2 pazarlama yılı değişimini göstermektedir.

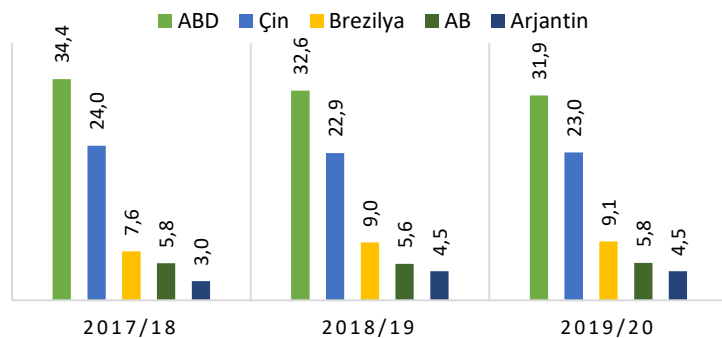
Dünya mısır üretimi son 5 piyasa yılı içerisinde 1,1 milyar tonluk seviyesini korumuştur. Giderek artan hayvansal üretime bağlı yemlik kullanımın yanı sıra biyoyakıt başta olmak üzere endüstriyel kullanımdaki artış ile ortaya çıkan yüksek talep düzeyi üretimin bu seviyede kalmasını sağlamaktadır. Yine son 10 yıllık dönemde Ukrayna, Rusya, Hindistan gibi ülkelerdeki ekim alanlarındaki genişleme de üretimi olumlu yönde etkilemiştir. Bunlara ek olarak artan verim de üretim artışını desteklemiştir.

2018/2019'da mısır üretim ve ekim alanında en önemli ülkeler ABD, Çin ve Brezilya'dır. Üretimde %32,6 ile ABD'nin oransal ağırlığı büyük iken, Çin %22'lik payı ile ekim alanı büyüklüğünde ilk sıradadır. Çin'in veriminin 6,1 ton/ha ile 11 ton/ha verime sahip ABD'den çok daha düşük kalması, ekim alanı büyüklüğünün üretime aynı oranda yansımaları engellemektedir. Mısır kullanımında 1 milyar tonun üzerindeki seviye artarak devam etmektedir ve bunun %62,1'i yem sanayinde kullanılmaktadır.

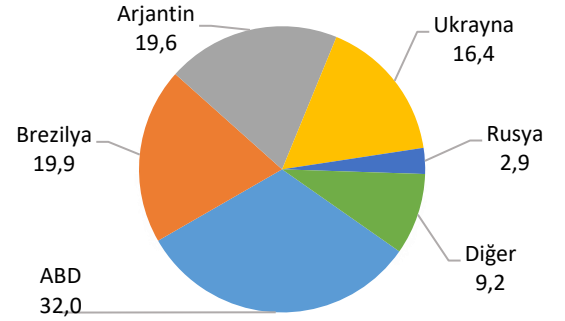
Mısır ekim alanında önemli ülkeler (%)

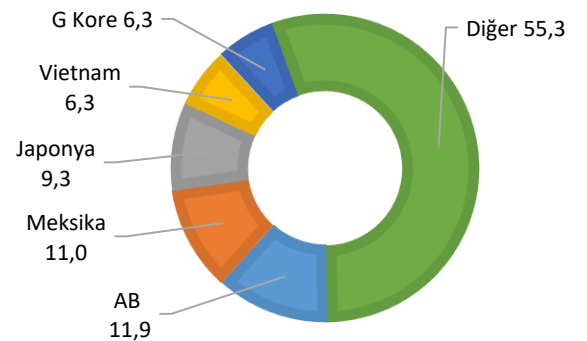
Mısır üretiminde önemli ülkeler (%)

Ülkelere göre dünya mısır ihracatı (2018/19, %)

Ülkelere göre dünya mısır ithalatı (2018/19, %)

Kaynak: Sayfadaki grafiklerin kaynağı USDA'dır (Erişim tarihi 12/07/2019).

2018/19 pazarlama yılında 172 milyon ton olan dünya mısır ihracatında %32 ile en büyük ihracatçı ülke olan ABD'yi, Güney Amerika ülkeleri ve Karadeniz Havzası ülkeleri izlemektedir. İthalatta (164 milyon ton) AB ve Meksika en büyük paya sahip ülkeler iken, Japonya, Güney Kore ve Vietnam diğer önemli ithalatçılardır.

2014/15-2019/20 pazarlama yılları arasında uluslararası mısır ihracat fiyatı 167,3-175,2 \$/ton bandında oluşmuştur. Buna göre, pazarlama yılı ortalamaları itibarıyla fiyatlarda önceki dönemde oluşan azalış trendinin ardından gelen, yıllık dalgalanmaların olduğu ancak geneli itibarıyla dar bir bantta değişen seyirli olduğu söylenebilir.

Türkiye Mısır Verileri (bin ton)

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	Değişim ^{1/} (%)
Alan (1000 da)	6.800	6.586	6.882	6.800	6.390	-6,0
Verim (kg/da)	894	903	930	941	923	-1,9
Üretim	5.900	5.950	6.400	6.400	5.900	-7,8
Tüketim	6.650	6.834	5.913	7.074	7.804	10,3
Stok değişimi	-259	451	295	- 169	1,0	-100,6
İthalat	1.261	1.936	604	1.425	2.752	93,1
İhracat	593	421	604	728	670	-8,0

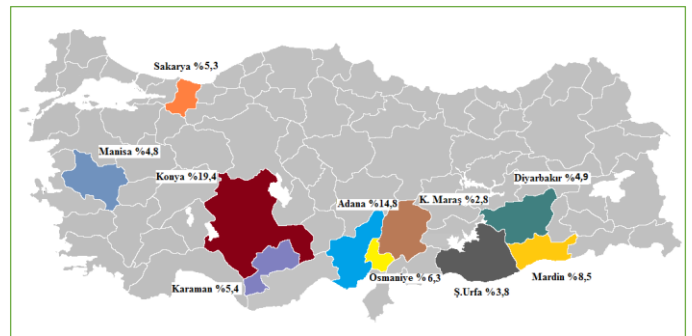
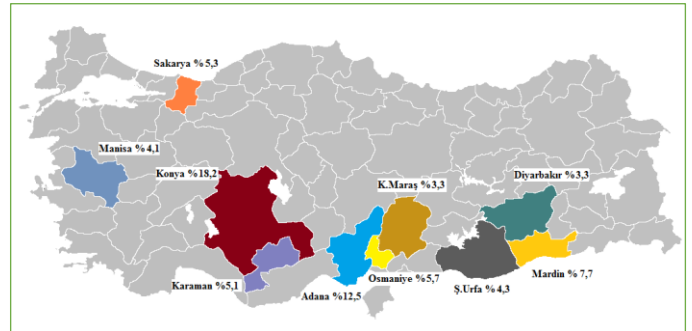
Kaynak: TÜİK, (Erişim: 16/07/2019), 1/ Son iki pazarlama yılı itibarıyla değişim oranıdır

Mısır ekim alanları: Türkiye mısır ekim alanları, 2013/14-2017/18 pazarlama yılları arasında 6,4-6,9 milyon da aralığında iken, 2018/19'da bir önceki döneme göre %8 azalarak 6,4 milyon da seviyesinde gerçekleşmiştir. Geleneksel mısır üretim bölgesi olan Doğu Akdeniz ve sulamanın etkisiyle önemli gelişimin olduğu Güneydoğu Anadolu en önemli paya sahip bölgelerdir. Konya ve Manisa ise, son yıllarda alan genişlemesinin olduğu önemli illerdir.

Mısır üretimi: Verimin %4 artmasına karşın, %8 oranındaki ekim alanı daralması, 2018'de üretimi 5,9 milyon tona getirmiştir. 2018 itibarıyla, 1 milyon tondan fazla üretime sahip Doğu Akdeniz ile Güneydoğu Anadolu illeri, ekim alanındaki gibi üretimde de en önemli paya sahip bölgelerdir. Üretimde il bazlı dağılım incelendiğinde ise sıralamanın Konya, Adana ve Mardin şeklinde olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Adana başta olmak üzere pamuk ekim alanlarındaki genişlemenin mısır alanlarını daralttığı da görülmektedir.

Mısır kullanımı: TMO verilerine göre mısır kullanım miktarı 2017/18 itibarıyla 7,8 milyon tonu aşarken, bunun 6,4 milyon tonu yem üretiminde kullanılmaktadır.

Mısır dış ticareti: Mısır ithalatı yıldan yıla değişmekle birlikte 2017/18'de 2,7 milyon ton olduğu görülmektedir. İthalat miktarını yem sanayi ihtiyacı belirlemektedir ve son yıllarda hayvansal üretimdeki artış, yem ihtiyacını da artırmaktadır. Mısır üretiminin talebi karşılayamaması ise

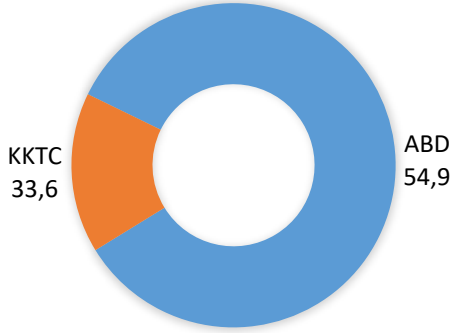

Kaynak: TÜİK (Erişim: 16/07/2019)

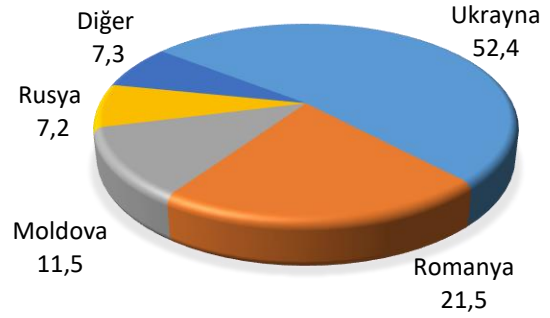
ithalatın artışına yol açmaktadır. TMO'ya son yıllarda sıfır gümrük vergili ithalat olanağı sağlanmış olması bu açığı kapatmak üzere alınmış bir önlemdir. Rusya, Moldova, Romanya ve Ukrayna gibi yakın bölge ülkeleri ithalatta önemli paya sahiptir. ABD ve KKTC ise mısır ihracatının neredeyse tamamının yapıldığı iki ülke iken, ihracat miktarı da 670 bin tondur.

2018 yılı mısır üretimi, 2017'ye göre %3,4 azalarak 5,7 milyon ton olmuştur.

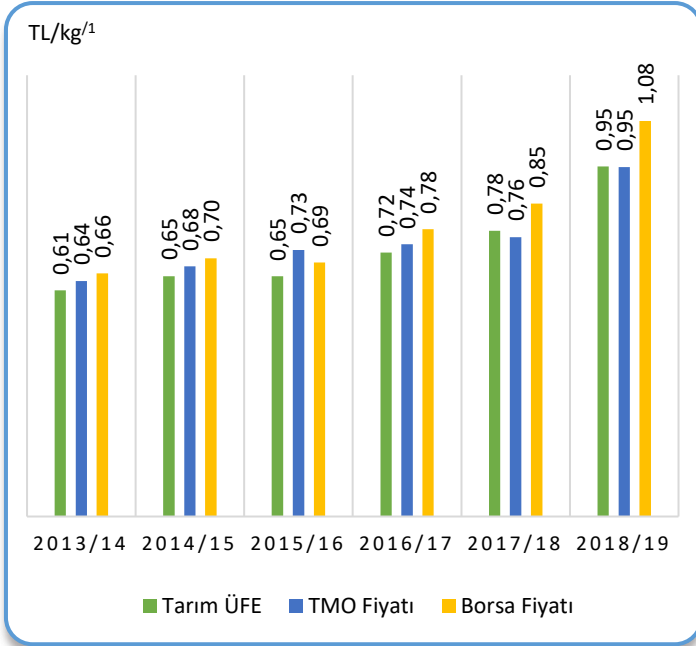
Türkiye'nin mısır ihracatının ülkelere göre dağılımı
(2018/19, %)¹

Türkiye'nin mısır ithalatının ülkelere göre dağılımı
(2018/19, %)¹

Kaynak: TÜİK, 2019 (16/07/2019) 1/ Dış ticaret verileri GTİP Kodu: 100590000019 Mısır (Diğer)'i ve Eylül 2018-Mayıs 2019 dönemini kapsamaktadır

Dünya mısır fiyatlarında son dönemlerde görülen durağanlık, üretimi koruma amaçlı gümrük vergileri ve üretim dalgalanmaları nedeniyle yurtiçi piyasalarına aynı şekilde yansımamaktadır. Yurtiçi piyasalarda mısır fiyatları incelendiğinde; 2017/18'e kadar, TMO alım fiyatının borsa ve Tarım ÜFE fiyatlarının ortalaması, hatta biraz daha üzerindeki bir fiyat düzeyinde olduğu görülmektedir. 2018/19'da ise azalan üretime karşın yükselen talep etkisiyle, TMO fiyatları ve Tarım ÜFE fiyatları ile borsa fiyatları arasındaki farkın açıldığı görülmektedir.

2019 Haziran ayı itibarıyla 1.226 TL/ton olan mısır borsa fiyatları 950 TL/ton olan TMO alım fiyatlarından %29 daha yüksek seviyededir. Tarım ÜFE mısır fiyatı ise 1.019 TL/ton olmuştur.

Kaynak: TÜİK, TMO 1/ 2018/2019 verileri 2019 Haziran ayı itibarıyla

Mısır üretiminde mevcut desteklemeler incelendiğinde; 2018 yılı itibarıyla mısır üreticilerinin, fark ödeme destekleri (3 kr/kg) ile gübre (4 TL/da), mazot (19 TL/da), toprak analizi (0,8 TL/da) desteklerinden faydalandığı görülmektedir. Mısırın aldığı desteklerin toplamı 2017'de alan bazlı olarak değerlendirildiğinde 49,5 TL/dekar, 2018'de ise 52,7 TL/dekar olduğu görülmektedir. Bu veriler, 2017 – 2018 döneminde dekar bazında mısır desteklemelerinde %6,5 oranında artış yapıldığını ortaya koymaktadır.

Yıllar	Verilen Destek (TL/kg)				
	Fark ödemesi	Toprak Analizi	Gübre	Mazot	Toplam
2014	0,0400	0,0028	0,0066	0,0051	0,0545
2015	0,0400	0,0027	0,0071	0,0052	0,0550
2016	0,0200		0,0117		0,0317
2017	0,0300	0,0009	0,0043	0,0184	0,0536
2018	0,0300	0,0008	0,0042	0,0197	0,0547

Kaynak: TOB verileri ile yapılan hesaplamalar (Alan bazlı desteklemeler kg bazına dönüştürülerek kullanılmıştır)

	2014	2015	2016	2017	2018
Mısır fiyatı (TL/kg)	0,62	0,64	0,67	0,74	0,84
Mısır fiyatı + Destek (TL/kg)	0,67	0,69	0,70	0,80	0,89
Gübre fiyatı (TL/kg) (AS%21)	0,62	0,68	0,64	0,71	1,01
Mazot fiyatı (TL/lt)	4,40	3,85	3,85	4,69	5,78
Tohumluk fiyatı (TL/kg)	16,01	18,56	18,70	19,80	18,13
1 kg mısır ile alınabilecek girdi miktarı (kg)					
Mısır/Gübre	1,00	0,94	1,04	1,05	0,83
Mısır + Destek/Gübre	1,09	1,02	1,09	1,13	0,88
Mısır/Mazot	0,14	0,17	0,17	0,16	0,15
Mısır + Destek/Mazot	0,15	0,18	0,18	0,17	0,15
Mısır/Tohum	0,04	0,03	0,04	0,04	0,05
Mısır + destek/Tohum	0,04	0,04	0,04	0,04	0,05

Kaynak: TÜİK, TOB verileri ile TEPGE Hesaplamaları

2018'de mısır girdi paritelerinin tohum hariç tamamında mısır aleyhine bir gelişim olduğu görülmektedir. Mısır fiyatındaki artışa rağmen bu görünümün oluşmasında, girdi fiyatlarının artış hızının daha yüksek olması en önemli etkidir. Nitekim mısır fiyatı 2017'ye göre %13,5 artarken, gübre fiyatı %42,3, mazot fiyatı da %23,2 artmıştır.

Mısır girdi paritelerine göre, 2018'de mısır gübre paritesi desteklerle birlikte 0,83'den, 0,88'e artmaktadır. Bu da desteklerin parite üzerindeki düzeltici etkisini ortaya koymaktadır.

GENEL DEĞERLENDİRME

Dünya ve Türkiye tarımsal üretim yapısı ve piyasasındaki yeri, yem ve biyoyakıt başta olmak üzere çok geniş alanda kullanılabilen ve hem üretim hem de kullanım miktarı giderek artan mısırın, bu konumunu koruyarak gelecekte daha da güçlendireceği öngörülmektedir.

2018/19 pazarlama yılında dünya mısır üretiminin, küçük bir artışla 1 milyar tonun üzerinde kaldığı görülmektedir. 2018/19'da ise bir miktar gerilese de yine bu seviyenin üzerinde kalacağı öngörülmektedir. Yem ağırlıklı kullanım miktarında da benzer bir gelişim söz konusudur. Küresel mısır arzındaki bu görünümün, ticaret hacmine de yansımaları ve ihracatın artarak 171 milyon tona yaklaşması uluslararası mısır piyasasına yönelik diğer bir öngördür.

Türkiye'de 2016/17 pazarlama yılında ekim alanındaki azalmaya karşın verimdeki artış, üretimin bir önceki dönem ile aynı seviyede kalmasını sağlarken; 2017/18'de hem fiyat hem de destekleme açısından avantajlı konuma geçen pamuk ve soya gibi yağlı tohumların tercih edilmesinin

üreticilerin bir bölümünün alternatif ürünlere yönelttiği bilinmektedir. Bu sürecin etkisi ile 2018/19'da da azalma %3,4'lük oranla devam etmiş ve üretim 5,7 milyon ton olmuştur.

Mısır üretimi açısından dikkat çekici diğer bir durum da 2013'de sağlanan 1,3 milyon ton gibi çok yüksek miktartlı artışın tekrarlanamaması ve üretim miktarının son 5 pazarlama yılında 5,7-6,4 milyon ton gibi dar bir aralıkta kalmasıdır. Buna karşın daha hızlı artan ve 8 milyon ton sınırına yaklaşan talep, 2018/19'da 2,7 milyon ton olan ithalatı zorunlu kılmaktadır. Bu durum, pamuk ve diğer alternatif ürünlerle dengeler de korunarak mısır üretiminde artışın sağlanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Yararlanılan Kaynaklar

TÜİK, 2019. Tarım, Fiyat ve Dış ticaret Veritabanı
USDA, 2019. PSD veritabanı
FAO, 2019. FPMA veritabanı
TOB, 2019. TOB internet sitesi
TMO, 2018. Hububat Sektör Raporu 2017

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ (TEPGE)

Enstitümüz tarım, gıda, çevre ve kırsal kalkınma konularında ekonomik araştırmalar yaparak ve/veya yaptırarak başta Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere, kamu ve özel sektörde karar alıcı birimleri bilgilendirmeyi, böylece araştırma sonuçlarına dayalı politikalarla/kararlarla ülke tarımının gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bilgi çağının gereklerini yerine getirebilen, konusunda üzerine düşen görevleri yapmaya yetkin ve güçlü bir kurumsal yapıya ulaşmayı hedeflemektedir.

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>

Bilgi için: Dr. Kemalettin TAŞDAN, kemalettin.tasdan@tarimorman.gov.tr, +90 312 2875833